

Հարգելի՛ տասներորդցի,

«Հետազոտական ռեսուրսների կովկասյան կենտրոններ-Հայաստան» Եվրասիա Հիմնադրամի և Նյու-Յորքի Կարնեգի Կորպորացիայի համատեղ ծրագրի կողմից շնորհված անհատական հետազոտական դրամաշնորհի շրջանակներում իրականացվում է հետազոտություն՝ ուղղված Հայաստանի հանրակրթական դպրոցներում քաղաքացիական կրթության արդյունավետության գնահատմանը:

Հարցումն անանում է: Հայցում ենք Ձեր անկեղծ պատասխանները:

1. Պատահում է, որ մարդկանց դուր չի գալիս այս կամ այն օրենքը, բայց նրանք ենթարկվում / հետևում են նրան: Ի՞նչ եք կարծում, ինչո՞ւ են նրանք ենթարկվում օրենքներին (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Որովհետև ընդունված չէ խախտել օրենքը	126	25.5
Որովհետև վախենում են պատժվելուց	129	26.1
Որովհետև հարգում են օրենքը	110	22.3
Նրանք կարծում են, որ եթե բոլորը խախտեն օրենքները կյանքը վտանգավոր կդառնա	79	16.0
Վախենում են մարդկանց և հասարակության կողմից քննադատվելուց	30	6.1
Դժվարանում են պատասխանել	17	3.4
Այլ	3	0.6
Ընդամենը	494	100.0

2. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատիժ պետք է կիրառվի ուրիշի գույքը գողանալու համար (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Տուժածին վնասի հատուցում ավելացված չափով	183	37.0
Կարճաժամկետ կալանք	156	31.6
Երկարաժամկետ ազատազրկում	47	9.5
Ուղղիչ աշխատանքներ	59	11.9
Ֆիզիկական պատիժ (ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	24	4.9
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	8	1.6
Ցնահ ազատազրկում	5	1.0
Մահապատիժ	5	1.0
Դժվարանում են պատասխանել	6	1.2
Այլ	1	0.2
Ընդամենը	494	100.0

3. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատիժ պետք է կիրառվի կեղծ դրամանիշներ պատրաստելու համար (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Գույքի բռնագրավում	60	12.1
Կարճաժամկետ կալանք	160	32.4
Երկարաժամկետ ազատազրկում	153	31.0
Ուղղիչ աշխատանքներ	48	9.7
Ֆիզիկական պատիժ(ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	24	4.9
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	12	2.4
Ցնահ ազատազրկում	18	3.6
Մահապատիժ	3	0.6
Դժվարանում են պատասխանել	13	2.6
Այլ	3	0.6
Ընդամենը	494	100.0

4. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատիժ պետք է կիրառվի ոստիկանին հարվածելու և/կամ մարմնական վնաս հասցնելու համար

	քանակը	տոկոսը
Տուգանք	189	38.3
Կարճաժամկետ կալանք	132	26.7
Երկարաժամկետ ազատազրկում	53	10.7
Ուղղիչ աշխատանքներ	23	4.7
Ֆիզիկական պատիժ(ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	20	4.0
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	3	0.6
Ցնահ ազատազրկում	19	3.8
Մահապատիժ	4	0.8
Դժվարանում են պատասխանել	20	4.0
Այլ (ոչ մի պատիժ)	31	6.3
Ընդամենը	494	100.0

5. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատիժ պետք է կիրառվի կանխամտածված սպանության համար (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Կուգանք	8	1.6
Կարձաժամկետ կալանք	14	2.8
Երկարաժամկետ ազատազրկում	159	32.2
Ուղղիչ աշխատանքներ	7	1.4
Ֆիզիկական պատիժ(ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	6	1.2
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	7	1.4
Ցմահ ազատազրկում	212	42.9
Մահապատիժ	159	32.2
Դժվարանում են պատասխանել	7	1.4
Այլ	2	0.4
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

6. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատժի պետք է ենթարկել պաշտոնատար անձին կաշառք վերցնելու համար (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Կաշառքի չափը բազմակի անգամ գերազանցող տուգանք	242	49.0
Կարձաժամկետ կալանք	60	12.1
Երկարաժամկետ ազատազրկում	42	8.5
Ուղղիչ աշխատանքներ	20	4.0
Ֆիզիկական պատիժ(ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	9	1.8
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	66	13.4
Ցմահ ազատազրկում	10	2.0
Մահապատիժ	7	1.4
Դժվարանում են պատասխանել	16	3.2
Այլ (պաշտոնից ազատում)	22	4.5
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

7. Ձեր կարծիքով ի՞նչ պատժի պետք է ենթարկել կաշառք տալու համար (նշել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Կաշառքի չափը բազմակի անգամ գերազանցող տուգանք	178	36.0
Կարձաժամկետ կալանք	115	23.3
Երկարաժամկետ ազատազրկում	14	2.8
Ուղղիչ աշխատանքներ	58	11.7
Ֆիզիկական պատիժ(ծեռքի հատում, ծեծ, և այլն)	17	3.4
Հրապարակային պախարակում / պարսավանք	26	5.3
Ցմահ ազատազրկում	8	1.6
Մահապատիժ	3	0.6
Դժվարանում են պատասխանել	39	7.9
Այլ (ոչ մի պատիժ)	36	7.3
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

8. Ի՞նչ եք կարծում ինչո՞ւ են մարդկանց պատասխանատվության ենթարկում իրավական նորմերը / օրենքները խախտելու համար (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Մարդկանց մոտ օրենքի նկատմամբ հարգանք դաստիարակելու համար	185	37.4
Պատիժը վերադաստիարակում է օրինախախտին	85	17.2
Պատիժը հանդիսանում է օրինախախտներից պաշտպանություն մյուսների համար	40	8.1
Պատիժը հանդիսանում է նախազգուշացում մյուսների համար	103	20.9
Ուրիշներին պատժելով մարդիկ ուզում են ցույց տալ, որ իրենք հարգում են օրենքները	43	8.7
Դժվարանում են պատասխանել	37	7.5
Այլ	1	0.2
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

9. Ձեր կարծիքով ե՞րբ է պետք հետևել օրենքներին (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Երբ օրենքները համահունչ են (չեն հակասում) հասարակության ավանդույթներին	91	18.4
Երբ օրենքները համապատասխանում են Ձեր և Ձեր շրջապատի, ընտանիքի, ընկերների պատկերացումներին	116	23.5
Երբ օրենքը խախտելու համար կարող են պատժել	36	7.3
Բոլոր դեպքերում պետք է հետևել օրենքներին	236	47.8
Դժվարանում եմ պատասխանել	12	2.4
Այլ	3	0.6
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

10. Ըստ Ձեզ ինչպե՞ս կազդի պատասխանատվության խստացումը քրեական հանցագործությունների թվի վրա

	քանակը	տոկոսը
Հանցագործությունների թիվը կնվազի	267	54.0
Հանցագործությունների թիվը չի փոխվի	161	32.6
Հանցագործությունների թիվը կավելանա	30	6.1
Դժվարանում եմ պատասխանել	36	7.3
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

11. Ինչպե՞ս եք վերաբերվում մահապատժին

	քանակը	տոկոսը
Մահապատժին անընդունելի է, այն պետք է փոխարինվի այլ պատժամիջոցներով	217	43.9
Մահապատժի պետք է կիրառել որոշ ծանր հանցագործությունների դեպքում	243	49.2
Ժեռք է ավելի ընդլայնել մահապատժի կիրառման շրջանակները / դեպքերը	18	3.6
Դժվարանում եմ պատասխանել	15	3.0
Այլ	1	0.2
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

12. Ստորև թվարկված մարդու իրավունքներից որո՞նք են առավել հաճախ խախտվում այսօր Հայաստանում (ընտրել այնքան պատասխան, որքան անհրաժեշտ եք համարում)

	քանակը	տոկոսը
Ազատ ընտրությունների իրավունք	294	59.5
Արդարացի դատաքննության իրավունք	223	45.1
Խոշտանգումների չենթարկվելու իրավունք	162	32.8
Խոսքի ազատության և տեղեկություններ փնտրելու, ստանալու իրավունք	161	32.6
Ազատության և անձնական անձեռնմխելիության իրավունք	148	30
Խեփականության պաշտպանության իրավունք	114	23.1
Խտրականության արգելում	111	22.5
Մտքի, խղճի, կրոնի ազատության իրավունք	106	21.5
Անձնական և ընտանեկան կյանքը հարգելու իրավունք	102	20.6
Ազատ տեղաշարժվելու և բնակավայր ընտրելու իրավունք	76	15.4
Իրավական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների իրավունք	74	15
Հավաքների և միավորումների ազատության իրավունք	74	15
Դժվարանում եմ պատասխանել	35	7.1

13. Ստորև թվարկված մարդու իրավունքնորից որո՞նք են առավել կարևոր մարդու արժանավայել կյանքի համար (ընտրել հինգ պատասխանից ոչ ավել)

	քանակը	տոկոսը
Ազատության և անձնական անձեռնմխելիության իրավունք	274	55.5
Անձնական և ընտանեկան կյանքը հարգելու իրավունք	260	52.6
Ազատ ընտրությունների իրավունք	243	49.2
Մտքի, խղճի, կրոնի ազատության իրավունք	210	42.5
Արդարացի դատաքննության իրավունք	206	41.7
Խեփականության պաշտպանության իրավունք	194	39.3
Ազատ տեղաշարժվելու և բնակավայր ընտրելու իրավունք	173	35.0
Խոշտանգումների չենթարկվելու իրավունք	160	32.4
Խոսքի ազատության և տեղեկություններ փնտրելու, ստանալու իրավունք	155	31.4
Խտրականության արգելում	97	19.6

Իրավական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների իրավունք	58	11.7
Հավանքերի և միավորումների ազատության իրավունք	31	6.3
Դժվարանում են պատասխանել	18	3.6

14. Ձեզ օրենքով պաշտպանված համարո՞ւմ եք (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Միանգամայն այո	58	11.7
Որոշ չափով այո	298	60.3
Որոշ չափով ոչ	73	14.8
Բնավ ոչ	47	9.5
Դժվարանում են պատասխանել	18	3.6
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

15. Ստորև թվարկված պնդումներից որի՞ հետ կհամաձայնեք (ընտրել երկու պատասխանից ոչ ավել)

	քանակը	տոկոսը
Մարդիկ իրենց խնդիրները լուծելիս չպետք է դիմեն պետության միջամտությանը (օրենքներ, դատարաններ, իրավապահ մարմիններ և այլն), այլ պետք է միմյանց մեջ լուծեն խնդիրները՝ առաջնորդվելով հասարակության ավանդույթներով	163	33.0
Մարդկանց միջև ծագած վեճերը պետք է լուծվեն միայն օրենքով, դատարանի միջոցով	196	39.7
Մարդկանց միջև ծագած վեճերը պետք է հարթվեն հասարակությունում և/կամ համայնքում հեղինակություն և հարգանք վայելող մարդկանց միջնորդությամբ	112	22.7
Մարդկանց միջև ծագած վեճերը պետք է լուծվեն ազգային, ընտանեկան ավանդույթների, բարոյական և մարդկային արժեքների հիման վրա	230	46.6
Այլ	2	0.4
Դժվարանում են պատասխանել	38	7.7

16. Ինչպե՞ս կբացատրեիք հետևյալ հասկացությունները Ձեր բառերով (1-2 նախադասությամբ, ոչ դասագրքային սահմանում)

- ա) Իրավունք _____
- բ) Սահմանադրություն _____
- գ) Պետություն _____
- դ) Օրենք _____
- ե) Մարդու իրավունքներ _____
- զ) Պարտականություն _____
- է) Ազատություն _____

17. Ըստ Ձեզ ո՞ր պետական կառուցվածքն է առավել հարմար մարդկանց համար (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Պետությունը ղեկավարվում է միապետի (կայսրի) կողմից, որն ունի անսահմանափակ իշխանություն	29	5.9
Պետությունը ղեկավարվում է միապետի կողմից, որի իշխանությունը սահմանափակված է Սահմանադրությամբ	71	14.4
Պետությունը ղեկավարվում է հոգևոր առաջնորդի կողմից (Հռոմի Պապ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս)	20	4.0
Պետությունը ղեկավարվում է նախագահի կողմից, որի իշխանությունը սահմանափակված է Սահմանադրությամբ	240	48.6
Պետությունը ղեկավարվում է ընտրովի խորհրդարանի կողմից	66	13.4
Պետությունում ոչ մի իշխանություն չկա	15	3.0
Դժվարանում են պատասխանել	50	10.1
Այլ	3	0.6
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

18. Ովքե՞ր են Ձեր գրական, պատմական և հեռուստատեսային հերոսները

1. (նշել գրք(եր)ի և հերոսի անուն(ներ)ը) _____
2. _____
3. _____

1. (նշել հեռուստաֆիլմ(եր)ի և հերոսի անուն(ներ)ը) _____
2. _____
3. _____

19. Արտահայտեք Ձեր համաձայնության կամ անհամաձայնության աստիճանը հետևյալ դատողություններին՝ նշում կատարելով համապատասխան վանդակում

19.1. Մարդկանց իրավունքները պետք է երաշխավորված լինեն աշխարհի բոլոր մարդկանց համար անկախ այն հանգամանքից, թե որտեղ են նրանք ապրում

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն եմ	361	73.1
Որոշ չափով համաձայն եմ	89	18.0
Որոշ չափով համաձայն չեմ	14	2.8
Բոլորովին համաձայն չեմ	11	2.2
Չգիտեմ	15	3.0
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

19.2. Մենք ունենք մարդու իրավունքներ, որովհետև դրանք բնական իրավունքներ են, որոնք պատկանում են բոլոր մարդկային էակներին

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն եմ	286	57.9
Որոշ չափով համաձայն եմ	131	26.5
Որոշ չափով համաձայն չեմ	29	5.9
Բոլորովին համաձայն չեմ	15	3.0
Չգիտեմ	29	5.9
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

19.3. Կան որոշ իրավունքներ, որոնք երբեք որևէ պատճառով չպետք է սահմանափակվեն կառավարությունների կողմից

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն եմ	177	35.8
Որոշ չափով համաձայն եմ	149	30.2
Որոշ չափով համաձայն չեմ	81	16.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	24	4.9
Չգիտեմ	63	12.7
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

19.4. ՀՀ-ի Սահմանադրությունը երաշխավորում է աշխատանքի, կրթության և առողջության պահպանման իրավունք

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն եմ	158	32.0
Որոշ չափով համաձայն եմ	124	25.1
Որոշ չափով համաձայն չեմ	90	18.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	74	15.0
Չգիտեմ	48	9.7
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

19.5. Մենք ունենք մարդու իրավունքներ միայն այն հանգամանքի շնորհիվ, որ մեզ դրանք տալիս են կառավարությունները

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն եմ	71	14.4
Որոշ չափով համաձայն եմ	87	17.6
Որոշ չափով համաձայն չեմ	81	16.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	186	37.7
Չգիտեմ	69	14.0
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

19.6. Օրենքները որոշակի իդեալ են, որին պետք է ձգտել, բայց իրական կյանքում ոչ միշտ է հնարավոր հետևել օրենքներին

	քանակը	տոկոսը
Լիովին համաձայն են	161	32.6
Որոշ չափով համաձայն են	162	32.8
Որոշ չափով համաձայն չեն	74	15.0
Բոլորովին համաձայն չեն	46	9.3
Չգիտեմ	51	10.3
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

20. Ո՞ր դեպքերում է թույլատրելի մարդու իրավունքների սահմանափակումը (նշել այնքան պատասխան, որքան անհրաժեշտ եք հարում)

	քանակը	տոկոսը
Եթե դա հարկավոր է այլ մարդու իրավունքները պաշտպանելու համար	213	43.1
Կարգ ու կանոն և կայունություն պահպանելու համար	235	47.6
Մարդկանց տնտեսական վիճակը լավացնելու համար	145	29.4
Լազմական գործողությունների ժամանակ	110	22.3
Արտակարգ դրության ժամանակ	118	23.9
Հանցագործությունների հետաքննության ժամանակ	109	22.1
Մարդու իրավունքները չեն կարող սահմանափակվել ոչ մի դեպքերում	100	20.2
Դժվարանում են պատասխանել	35	7.1

21. Ստորև թվարկված իրավիճակներից որո՞նք են Ձեր կարծիքով հանդիսանում մարդու իրավունքների խախտում (նշել այնքան պատասխան, որքան անհրաժեշտ եք հարում)

	քանակը	տոկոսը
Որոշ թանգարաններում մուտքի տոմսերի արժեքը օտարերկրյա այցելուների համար ավելի բարձր է, քան տեղացիների համար	260	52.6
Որոշ մարդիկ ապրում են բազմաբնակարան բնակարաններում, իսկ որոշ մարդիկ՝ սեփական առանձնատներում	115	23.3
Իշխանական մարմիններում գերակշռում են տղամարդիկ	113	22.9
Աշխատանքի ընդունման որոշ հայտարարություններում նշվում են տարիքային և սեռային սահմանափակումներ	181	36.6
Ժամը 23:00-ից մինչև առավոտյան 8:00-ը չի թույլատրվում միացնել երաժշտությունը այնքան բարձր, որ այն լսեն հարևանները	199	40.3
Որոշ երկրներ այցելելու համար մարդիկ պետք է մուտքի իրավունք (վիզա) ստանան	138	27.9
Ոչ մեկը	6	1.2

22. Ինչպե՞ս պետք է գործի պետությունը աշխատանքի և զբաղվածության ոլորտում (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Ապահովել բոլորին աշխատանքով՝ աշխատավարձի չնչին տարբերությամբ	282	57.1
Յգնել մարդկանց գտնել աշխատանք և սահմանել բարձր հարկեր	103	20.9
Թերաշխավորել աշխատանքի տեղավորում, բայց բարձր հարկերի հաշվին նպաստներ սահմանել ցածր աշխատավարձ ունեցողների համար	28	5.7
Աշխատանքի շուկան ամբողջովին ազատ դարձնել, առանց աշխատանքի տեղավորման և վարձատրության երաշխիքների	27	5.5
Դժվարանում են պատասխանել	48	9.7
Այլ	6	1.2
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

23. Ձեր ուսումնական հաստատությունում հարգվո՞ւմ են Ձեր իրավունքները

	քանակը	տոկոսը
Հարգվում են միշտ կամ գրեթե միշտ	180	36.4
Իմ իրավունքները մեր դպրոցում հազվադեպ են խախտվում	208	42.1
Իմ իրավունքները մեր դպրոցում հաճախ խախտվում են	64	13.0
Իմ իրավունքները մեր դպրոցում միշտ կամ գրեթե միշտ խախտվում են	13	2.6
Դժվարանում են պատասխանել	29	5.9
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

24. Ձեր ո՞ր իրավունքներն են ուսումնական հաստատությունում

	քանակը	տոկոսը
մասնավորեցում	52	10.5
Իմ իրավունքները մեր դպրոցում չեն ուսնահարվում	295	59.7
Դժվարանում եմ պատասխանել	147	29.8
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

25. Ձեր ընտանիքում հարգվո՞ւմ են Ձեր իրավունքները

	քանակը	տոկոսը
Հարգվում են միշտ կամ գրեթե միշտ	345	69.8
Իմ իրավունքները մեր ընտանիքում հազվադեպ են խախտվում	110	22.3
Իմ իրավունքները մեր ընտանիքում հաճախ խախտվում են	18	3.6
Իմ իրավունքները մեր ընտանիքում միշտ կամ գրեթե միշտ խախտվում են	6	1.2
Դժվարանում եմ պատասխանել	15	3.0
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

26. Ձեր ո՞ր իրավունքներն են ուսնահարվում Ձեր ընտանիքում

	քանակը	տոկոսը
մասնավորեցում	20	4.0
Իմ իրավունքները մեր դպրոցում չեն ուսնահարվում	401	81.2
Դժվարանում եմ պատասխանել	73	14.8
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

27. Ի՞նչ եք կարծում, ինչո՞վ կարող է սահմանափակվել երեխայի՝ իր կարծիքը արտահայտելու իրավունքը (նշել այնքան պատասխան, որքան անհրաժեշտ եք համարում)

	քանակը	տոկոսը
Այն կարող է սահմանափակվել հասարակության ավանդույթներով (ընդունված չէ, որ երեխան միջամտի մեծահասակների խոսակցությանը և կարծիք հայտնի)	208	42.1
Այն կարող է սահմանափակվել միայն այնքանով, որ չվիրավորել ուրիշին	256	51.8
Այն կարող է սահմանափակվել միայն օրենքներով	85	17.2
Այն չի կարող ոչ մի կերպ սահմանափակվել	67	13.6
Դժվարանում եմ պատասխանել	35	7.1

28. Ձեր կարծիքով երեխաներին հարկավո՞ր են ինչ-որ հատուկ իրավունքներ, որոնք չունեն մեծերը

	քանակը	տոկոսը
Այո, երեխաներին հարկավոր են իրավունքներ, որոնք չունեն մեծերը (մանրամասնած)	47	9.5
Այո, երեխաներին հարկավոր են իրավունքներ, որոնք չունեն մեծերը (չմանրամասնած)	110	22.3
Ոչ, երեխաներին հատուկ իրավունքներ պետք չեն	193	39.1
Դժվարանում եմ պատասխանել	144	29.1

29. Ի՞նչն է առավել կարևոր այն ամենից ինչ կարող են անել ծնողները իրենց երեխայի համար (ընտրել երեք պատասխանից ոչ ավել)

	քանակը	տոկոսը
Հնարավորինս առողջ զավակ մեծացնել	336	68.0
Օգնել կրթություն և մասնագիտություն ստանալ	327	66.2
Իրենց կյանքի փորձը փոխանցել	107	21.7
Սովորեցնել տարբերակել չարն ու բարին	202	40.9
Սովորեցնել ինքնուրույն որոշումներ կայացնել	168	34.0
Ապահովել նյութական բարեկեցություն	84	17.0
Դժվարանում եմ պատասխանել	22	4.5

30. Ձեր կարծիքով նպատակահարմա՞ր է արդյոք դպրոցում «Իրավունք» ուսումնական բնագավառի («Մարդու իրավունքներ», «Քաղաքացիական կրթություն», «Պետություն և իրավունք») դասավանդումը

	քանակը	տոկոսը
Այն անհմաստ է ուսումնասիրել	25	5.1
Այն պետք է դասավանդվի ֆակուլտատիվ (ըստ ցանկության)	52	10.5
Այն անպայման պետք է դասավանդվի	377	76.3
Դժվարանում եմ պատասխանել	40	8.1
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

31. Ո՞ր հարցերն են համարում առավել կարևոր «Իրավունք» ուսումնական բնագավառի շրջանակներում ուսումնասիրելու համար (ընտրել երեք պատասխանից ոչ ավել)

	քանակը	տոկոսը
Իրավունքի պատմությունը և նրա դերը մարդկանց կյանքում	240	48.6
Արտասահմանյան երկրների իրավունքը, միջազգային իրավունքը	75	15.2
Ժամանակակից հայաստանյան սահմանադրական իրավունքը, Հայաստանի պետական կառուցվածքը	148	30.0
Մարդու իրավունքները և դրա պաշտպանությունը	239	48.4
Ընտանեկան իրավունք	102	20.6
Քրեական իրավունք, օրենք, պատիժ	166	33.6
Տնտեսական իրավունք, աշխատանքային իրավունք, պայմանագրեր, սեփականություն	109	22.1
Դժվարանում եմ պատասխանել	47	9.5

32. Ըստ Ձեզ, ինչո՞ւ է պետք ուսումնասիրել իրավագիտությունը (ընտրել մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Որպեսզի ավելի լավ հասկանալ մարդկանց	60	12.1
Որպեսզի ավելի լավ հասկանալ հասարակության կյանքը	64	13.0
Որպեսզի իմանալ և հարգել ուրիշի իրավունքները	114	23.1
Որպեսզի իմանալ սեփական իրավունքները և կարողանալ դրանք պաշտպանել	204	41.3
Որպեսզի հասարակությունը զարգանա	25	5.1
Դժվարանում եմ պատասխանել	26	5.3
Այլ	1	0.2
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

33. Ստորև բերված ո՞ր պնդումների հետ Ղուբ կհամաձայնեք (նշեք բոլոր այն պնդումները, որոնք ձիշտ են համարում)

	քանակը	տոկոսը
Իրավունքի ուսումնասիրությունը անօգուտ է, այդ գիտելիքները մեզ ոչ մի օգուտ չեն տա	45	9.1
Անիմաստ է ուսումնասիրել մարդու իրավունքները, իրական կյանքը այլ կերպ է դասավորված	65	13.2
Անօգուտ է ուսումնասիրել այլ երկրներում մարդու իրավունքների խախտումները, կարևորը այն է՝ ինչ կատարվում է այստեղ՝ մեր երկրում	111	22.5
Մարդկանց արժանավայել կյանքի համար կարևորը ոչ թե մարդու իրավունքներն են, այլ իրական եկամուտների ստացումը	82	16.6
Մարդկանց իրավունքները ինքնըստինքյան կհարգվեն, երբ կունենանք հարուստ հասարակություն	119	24.1
Հնարավոր չէ կառուցել հարուստ հասարակություն, եթե այդ երկրում ոտնահարվում են մարդու իրավունքները	313	63.4

34. Որքա՞ն ժամանակ Ձեզ կարող են պահել ուստիկանությունում՝ առանց որևէ մեկին դրա մասին հայտնելու

	քանակը	տոկոսը
Ընդհանրապես չեն կարող	258	52.2
3 ժամ	125	25.3
1 օր	28	5.7
3 օր	20	4.0
Մեկ ամիս	2	0.4
Այլ	4	0.8
Դժվարանում եմ պատասխանել	56	11.3
<i>Ընդամենը</i>	494	100.0

35. Ըստ օրենքի ո՞վ կարող է պատժվել ցուցմունք տալուց հրաժարվելու համար (նշեք բոլոր նրանց ում հարկ են համարում)

	քանակը	տոկոսը
Ոչ մեկը	163	33.0
Կասկածյալը	115	23.3
Մեղադրյալը	130	26.3
Վկան	131	26.5
Տուժածը	72	14.6
Դժվարանում եմ պատասխանել	39	7.9

36. Որտեղի՞ց եք Ղուք հիմնականում իմանում իրավունքների և օրենքների մասին

	քանակը	տոկոսը
Ուսուցիչներից	251	50.8
Ծնողներից	141	28.5
Թերթերից, գրքերից	157	31.8
Հեռուստատեսությունից, ռադիոյից	216	43.7
Ընկերներից	29	5.9
Դժվարանում են պատասխանել	14	2.8

Ստորև նկարագրված է մի քանի իրավիճակ, փորցեք պատկերացնել դրանք և պատասխանել, թե ինչպե՞ս կվարվեիք Ղուք այդ իրավիճակներում:

37. Քննության ժամանակ Ձեր ընկերոջը / համադասարանցուն հարց են տվել, որը միանշանակորեն դուրս է ծրագրի շրջանակներից, և նա չի կարողանում պատասխանել, իսկ Ղուք գիտեք հարցի պատասխանը: Ինչպե՞ս եք ձիշտ համարում վարվել այս իրավիճակում: (նշեք մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Ոչինչ չանել, լռել	25	5.1
Փորձել հուշել պատասխանը Ձեր համադասարանցուն	125	25.3
Փորձել հասկացնել համադասարանցուն, որ իրեն ծրագրից դուրս հարց է տրվել	88	17.8
Ասել քննողին, որ այդ հարցը ծրագրից դուրս է	230	46.6
Դժվարանում են պատասխանել	26	5.3
Ընդամենը	494	100.0

38. Աշակերտներից մեկը ներկայացել է դասարան վառ գույնի ներկած մագերով, ինչը դասարանում մեծ աշխուժություն է առաջացրել և խանգարում է վարել դասը: Ի՞նչ եք կարծում, դասատուի ո՞ր գործողությունները ավելի ձիշտ կլինեն:

	քանակը	տոկոսը
Ուշադրություն չդարձնել	75	15.2
Ոչ չար/վիրավորական կատակ անել	45	9.1
Բարկանալ նրա վրա դասերից հետո, առանց ներկաների	185	37.4
Բարկանալ նրա վրա բոլորի ներկայությամբ	31	6.3
Դուրս հրավիրել դասարանից	66	13.4
Ծնող կանչել	87	17.6
Դժվարանում են պատասխանել	32	6.5

39. Ղուք քայլում եք փողոցով, տեսնում եք մի քանի հոգի վիճում են: Մոտենում են ոստիկանները և պատրաստվում են վիճաբանողներին տանել ոստիկանական բաժանմունք: Ղուք գիտեք մեղավորին: Կփորցե՞ք արդյոք որևէ բան բացատրել ոստիկաններին, հասկանալով, որ Ձեզ էլ կարող են տանել բաժանմունք:(նշեք մեկ պատասխան)

	քանակը	տոկոսը
Ոչ, ոչ մի դեպքում չեմ միջամտի	164	33.2
Կփորձեմ բացատրել ոստիկաններին իրողությունը, եթե ես մենակ չլինեմ և մյուս ականատեսները պատրաստ կլինեն հաստատել իմ խոսքերը	151	30.6
Այո, բոլոր դեպքերում կփորձեմ բացատրել նրանց իրողությունը	138	27.9
Դժվարանում են պատասխանել	41	8.3
Ընդամենը	494	100.0

40. Ձեր սեռը

	քանակը	տոկոսը
Արական	201	40.7
Իգական	292	59.1
Դժվարանում են պատասխանել	1	0.2
Ընդամենը	494	100.0

41. Ձեր տարիքը

	քանակը	տոկոսը
“14”	7	1.4
“15”	123	24.9
“16”	331	67.0
“17”	28	5.7
“18”	5	1.0
Ընդամենը	494	100.0